

עצה הגונה. אחד מהיסודות של לימוד תורה זה "איזהו חכם, הלומד מכל אדם". יתרו היגיע לא מזמן, גר צדק. מה לו ולהבנה מה היא ההלכה היהודית. אבל, כאשר הוא ראה מה שקורה מסביב ההמתנה לשאול שאלה ולקבל מענה, הוא הבין שזה לא יצליח וזה יגרום שאנשים פשוט יעשו מה שבא להם מבלי לשאול מה ההלכה. לא רק שמשנה רבינו קבל את העצה אלא הוא היה הדובר של העצה והביאה לפני הקב"ה שצוה אכן להכין מערכת של פוסקי הלכות. זה יסוד גדול בלימוד תורה. כל סברא יש לשמוע, לעיין בסברא עצמה. לאו דווקא מפי מי שנאמר. אפילו רבי מאיר לימד אותנו לאכול את הפרי ולזרוק את הפסולת. אנחנו מזמן לא מוכנים לקבל סברות ממי שאיננו מהחוג המצומצם. וזה הזמן לחזור לבית המדרש הגדול של כלל ישראל. לשמוע כל סברא. לפתור את מה שבאמת עקום. ולקבל מה שאכן ישר בעיני השי"ת. כאשר זה יקרה, נזכה לשמוע שנית מפי הקב"ה אני ה' אלוקיכם, כבמעמד הר סיני.

וישמע יתרו. חז"ל למדו שיש מ"ח (כמניין מ"ח) קניינים שהאדם חייב כדי לקנות תורה. הקניין הראשון הוא בתלמוד, דהיינו ללמוד הקניין השני הוא ב"שמיעת האוזן". לכן הפרשה של מתן תורה מתחילה ב"וישמע", כי כדי לזכות להבין תורה לעומקה חייבים פחות וידבר הרבה יותר שמיעת האוזן. וזה יתרו עשה. הוא היגיע מ"הבי רחוק שאפשר" כדי לשמוע.

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, כמה הפלאתי כדי שישבו מרעס, כי לא אחפוץ צמות המת, ובהקשותם ערפס הולכת להרבות אותותי ומופתתי בקרבם ולהשחיתם: ואשח אתכם על כנפי נשרים, דרך לא עבר זה איש, כמו הנשר המוליך את בנו ברום האויר, אשר לא ילך בו שום מין עוף אחר, וזה להבדיל אתכם מכל העמים ועסקיהם להיות לי אל הר האלהים המוכן לנבואה לקבל עליכם התורה והמלוא והזרית שאכרות על קבלתכם, והוא הזרית שכרת אחר שאמרו נעשה ונשמע כאמרו הנה דם הזרית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה באופן שלא אכטרך לעשות לכם כמו שעשיתי למצרים: והייתם לי סגלה מכל העמים, אף על פי שכל המין האנושי יקר אלתי מכל יתר הנמצאים השפלים, כי הוא לבדו המכוון בהם, כאמרם ז"ל חביב אדם שנברא בצלם מכל מקום אתם תהיו לי סגולה מכלם: כי לי כל הארץ, וההבדל ביניכם בפחות ויתר הוא, כי אמנם לי כל הארץ וחסדי אומות העולם יקרים אלתי בלי ספק: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, ובזה תהיו סגולה מכלם כי תהיו ממלכת כהנים להבין ולהורות לכל המין האנושי לקרוא כלם בשם ה', ולעבדו שכם אחד, כמו שיהיה ענין ישראל לעתיד לבא, כאמרו ואתם כהני ה' תקראו וכאמרו כי מליון תלך תורה: וגוי קדוש, בלתי נפסדים, אבל תהיו קיימים לעד באיש, כמו שיהיה הענין לעתיד לבא, כאמרו והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו ואז"ל מה קדוש לעולם קיים, אף הם לעולם קיימים, וזה כי אמנם הייתה כונת האל יתברך במתן תורה לתת להם אז כל הטוב העתיד, לולי השחיתו דרכם בעגל, כאמרו אז ויתנלכו בני ישראל את עדים מהר חורב: הנה דברי רבינו הספורנו מאירים עינינו בעניין הפתיחה לקבלת התורה. יש את הסוד מרע והעשה טוב. הנגוף למצרים

שהיא היא הרפוא לישראל. הנה, ראיתם מה שהקב"ה העניש על עקשות. על הכבוד הלב. ראיתם בעיניכם. חויתם על בשרכם. כמו כן, חויתם חו"ה ששום אומה ולשון לא חוו. עברתם במקומות שיצור אנוש לא עבר שם. אכלתם לחם אבירים. מה הקב"ה לא עשה עבור הרמת קרן ישראל עמו. וכאן מוסיף עוד אהבה על אהבתו ומבטיחם שאם ישמרו תורתו יהיו קיימים לנצח. ללמדינו, עד כמה צריכים להיות זהירים בשמירת תורה ומצוות. רק כדי שנוכל לחיות לנצח.

לאהבי ולשומרי מצותי: הנראה ממשמעות הכתוב שזו הצטחה בענין המלות האלו אשר הזכיר, יאמר כי הוא עושה זהו חסד לאלפים לאהביו, הם המוסרים נפשם עליו, כי המודים צם הנכבד ואלהותו לצדו ויכפרו בכל אלוה נכר ולא יעבדו אותם עם סכנת נפשם, יקראו אוהביו, כי זו היא האהבה שנתחייבנו זה בנפשותינו, כמו שאמר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך, שתמסור נפשך וחייד באהבתו, שלא תחליפנו באל אחר, ולא תשתף עמו אל נכר. ולכך נאמר באברהם זרע אברהם אוהבי, שנתן נפשו שלא יעבוד ע"ז באור כפדים. ושאר הנדיקים יקראו שומרי מצותיו. ורבים פירשו כי אוהביו העובדים מאהבה שלא על מנת לקבל פרס, כמו שהזכירו חכמים: ומלאתי במכילתא לאוהבי, זה אברהם וכיוצא בו. ולשומרי מצותי, אלו הנביאים והזקנים. רבי נתן אומר, לאוהבי ולשומרי מצותי, אלו שהם יושבים בארץ ישראל ונותנין נפשם על המלות. מה לך יוצא ליהרג, על שמלתי את בני. מה לך יוצא לישרף, על שקראתי בחורה. מה לך יוצא ליכלב, על שאכלתי את המלה. מה לך לוקה מאפרגל, על שנטלתי את הלולב. ואומר אשר הוכיחי בית מאהבי, המכות האלה גרמו לי לאהב לאבי שבשמים. הרי פירש רבי נתן כי האהבה מסירת הנפש על המלה. והכתוב ודאי על ע"ז כי זה נתחייבנו ביהרג ואל יעבור בכל הזמנים לעולם, אבל הרחיב הענין לכל המלות, לפי שבשעת השמד אנו נהרגין על כל מן הכתוב האחר ולא תחללו את שם קדשי. ות"ק שאמר זה אברהם ואלו הנביאים, אינו נכון שיאמר שהיו הנביאים עושים על מנת לקבל פרס, אבל יש בזה סוד, אמר שאברהם מסר נפשו באהבה, כענין שכתוב חסד לאברהם, ושאר הנביאים בגבורה. והבן זה: הרמב"ן בא ללמדינו אורחות חיים. מהי אהבת השי"ת אמיתית. מי שמוסר נפשו לקיום מצוות השי"ת בכל מאודו ונפשו הוא זה אשר בשם אוהב השי"ת יכונה. אלו המוכנים לסבול עלבון על קיום התורה, אלו המוכנים לספוג מכות על קיום מצוות, אלו הם האוהבים. להם הקב"ה נוטר חסד עד אין קץ. כעת יש לנו לדעת שאהבת השי"ת היא אהבה היחידה אשר תבער בלב האדם ובזה יכפור בכל העבודות הזרות (אהבת הממון וכו') אשר עוקפים אותנו מכל מיני פינות. אוהבי ה' מלבד ששונאים רע, הם אלו שהפרס שהם מצפים, שיוכלו שוב ושוב לעבדו. כמו עבד ה', דוד מלכא משיחא, אחת שאל מאת השי"ת לשבת כל ימי חייו בבית ה'. ותו לא מידי. לזה עלינו לכסוף. לעבדו מתוך שנוכל לעבדו. לאהבה שאינה תלויה בדבר. אזי נוצר חסד לאלפים. אלו הם ששמור להם הכל מבית גנזיו. באהבה רבה.

למען יאריכון ימיד, הרה"ק רבי לייבהלה אייגר מלובלין זי"ע פירש, מי שזוכה לכבוד אביו ואמו, הקב"ה מספק לו זמן ביום כדי להספיק את מה שהוא נדרש. מי שנותן מזמנו למי שזיכהו לבוא לעולם העשיה, הקב"ה מזכהו במידה כנגד מידה, לשמור לעשות ולקיים.